

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

1. יצא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שאין הרשות בידו.....1
2. יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה כיצד אמר הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על כל אחת ואחת ... אפילו אמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום חלה נזירות עליה.....2
3. שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים ואכל תאנים והפריש קרבן וחזר ואכל ענבים הויא להו ענבים חצי שיעור.....3
4. שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים מינו דחל שבועה על ענבים חיילא נמי על תאנים.....4
5. מי שנזר שתי נזירות מנה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה עלתה לו שניה בראשונה.....5

דף יז.

א. יצא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שאין הרשות בידו

כבר התבאר לעיל דף טז: שהנשבע לבטל המצוה כגון שלא לישב בסוכה ושלא ליטול את הלולב או לכרוך תפילין¹ שהוא איסור שחל על גופו, הרי זה שבועת שוא ובטלה מחמת שבועת הר סיני, ולוקה על שבועת שוא, וצריך לקיים המצוה. וי"א² שאם אמר שבועה ישיבת סוכה עלי, הרי אסר החפץ עליו בשבועה והשבועה חלה כנדר אפילו במקום מצוה וראוי להחמיר כדעה זו³.

ודוקא⁴ בנשבע על המצוה לחוד, אבל אם נשבע עליה בכולל, כגון שכלל בשבועתו לאסור עצמו בישיבת כל סוכה כל השנה, או בשמיעת כל תקיעה שמשמע אפילו בתקיעה של רשות, בזה חל שבועתו בכולל לאסור גם בשל מצוה, וישתדל להתיר שבועתו.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רלט ד

² התוספות (שבועותכה.ד"ה מה) שהקשו לשם ממה שאמרו בסוף פרק ג' דשבועות (כמ א) ובפרק ארבעה נדרים (כד ב) דשבועה חיילא נמי אף היכא דאסר חפצא עליהו כמו בנדרים דלשון שבועה שייכא נמי אחפץ ומוזה דייק הב"ח שאף אם אמר ישיבת סוכה עלי שבועה חלה כמו בנדר כיון דאיכא חפצא אבל אם אמר שינה עלי בשבועה אינה חלה כמו בנדר כיון דליכא חפצא.

³ ב"ח שם מובא להלכה בש"ך יח

⁴ רמ"א שם, מ"ב שם כד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

**ב. יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה כיצד אמר
הריני נזיר אם אוכל הריני נזיר אם אוכל ואכל חייב על
כל אחת ואחת ... אפילו אמר הריני נזיר היום הריני נזיר
היום חלה נזירות עליה**

ויש עוד בשבועה מה שאין כן בנדרים⁵ מסויימים⁶, שאין שבועה חלה על שבועה, ואין שבועה חלה על נדר⁷, ואם אמר שבועה שלא אוכל כבר זה שבועה שלא אוכל כבר זה אין השניה חלה, ואינו חייב אלא אחת אם אכלה, שאין לה לשנייה מקום לחול⁸.

אך נדר חל על נדר בנדר נזירות⁹, לפיכך אם אמר אם אוכל כבר זה הריני נזיר, וחזר ואמר אם אוכל כבר זה הריני נזיר, ואכל אותו כבר, חלו ב' הנזירות בפעם אחת וצריך לנהוג שני פעמים נזירות¹⁰, דהיינו שני פעמים שלשים יום, דסתם נזירות שלשים יום¹¹. ודבר זה למדנו מן המקרא שנאמר

⁵ שו"ע ונו"כ שם רלח כא, רלט יב

⁶ עיין ש"ך רלט ל שכתב על המשנה דהא דפתח בנדר וסיים בניזירות היינו משום דנזיר נמי נדר מקרי כמ"ש התוס' שם א"נ כמ"ש התוס' שם וז"ל ק' אמאי שבק סתם נדר דפתח ביה וי"ל משום דבנדרים לא משכח נדר בתוך נדר כו' דבשלמא התם בניזירות כו' י"ל דשאני נזירות הואיל ואית ליה קיצותא ל' יום וכו'.

⁷ שאם אסרו תהילה בנדר אין השבועה חלה עליה. ר"ן דף י"ח. בית מאיר רלח שם

⁸ אולם בתשובת מהר"ל ז' חביב סימן (ק"מ) [קלט] [ד"ה נסתפקתי במין], והביאו בתשובת מנחם עזריה [מפאנו] סימן מ"ח, דקדק מלשון רמב"ם [שבועות ו, יז] דזה רק לחיובא, לאפוקי מנדר שיש נדר בתוך נדר גם לחיובא, אבל לאיסורא חל שבועה על שבועה. ולסברתם אם מתיר שבועה שנייה ואחר כך הראשונה נמי שפיר דמי, מה שאין כן זולת סברתם, דאם כן דלא חלה גם לאיסורא עד שיתיר ראשונה, אי אפשר להתירה קודם. בגליון מהרש"א שם ט

⁹ עיין מש"כ לעיל הערה 6 מהש"ך ס"ק ל, וודאי אין הכונה דהיכא דאמר הריני נזיר היום וחזר ואמר הריני נזיר היום לוקה שתיים אם אכל ענבים או שתה יין אבל אם אמר שבועה שלא אוכל ב' פעמים ואכל אינו לוקה אלא אחת וה"ה היכא דאמר קונם עלי כבר זה וחזר ואמר קונם עלי כבר זה ואכלו לוקה שתיים משא"כ בשבועה. שהר"ן ז"ל דחה פירושו זה ואמר דודאי אין נדר בתוך נדר כלומר שאם אמר קונם עלי כבר זה שתי פעמים ואכל אינו חייב אלא אחת דאין איסור חל על איסור. להם משנה הלכות נדרים פרק ג הלכה ב

¹⁰ ודע דנזירות נוהג בפני הבית ושלא בפני הבית בין בארץ בין בח"ל כדמוכח בספ"ג דנזיר אלא שהרמב"ם כתב בספ"ב דנזיר דמי שנדר בזמן הזה בח"ל כופין אותו לעלות לא"י ולהיות נוהג שם נזירות וכל זמן שהוא בח"ל ה"ז אסור לשתות יין ולהטמא למתים ולגלח וכל דקדוקי נזירות עליו ואף על פי שאין ימים אלו עולים עכ"ל. והראב"ד שם השיג על הרמב"ם בזה דאין כופין אותו לעלות לא"י דאין טומאה וטהרה בינינו והלא כולנו טמאי מתים ואין כאן הפרש בין א"י לח"ל עכ"ל ועיין בכסף משנה שם ובתוס' י"ט ספ"ג דנזיר שהאריכו בזה ומ"מ פשוט שהנזירות חל בכל מקום ובכל זמן וכן משמע מ"ש המחבר דין נזירות כאן ולעיל ס"ס ר"ג וס"ס ר"ו וס"י רמ"ו ס"ה וס"ס רכ"ט וס"י רל"ס סכ"ד ש"ך שם כח

¹¹ וכן שייך כמ"ש הרמב"ם הלכות נדרים פרק ג הלכה ב כיצד יחול נדר על נדר, האומר הרי עלי קרבן אם אכלתי כבר ז', הרי עלי קרבן אם אוכלנה ואכלה חייב על כל אחת ואחת וכן כל כיוצא בזה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

(במדבר ו פסוק ב) נָדַר נָזִיר לְהֵיזֵר לַה' וגו'. ואמרו חז"ל¹² נדר להזיר מבעיא ליה, מאי נזיר להזיר, אלא ללמד דנזירות חל על נזירות.

אולם בשבועה¹³ אף על גב דאין שבועה חלה על שבועה ואינו חייב אלא אחת, היינו משום שאין לה מקום לחול, אבל אם נשאל על הראשונה, חלה השנייה מיד במקומה¹⁴ וכל שכן בנדר¹⁵, ונשאר באיסורו עד שישאל גם על השנייה.

לפיכך מי שאסר עליו¹⁶ כבר אחד שני פעמים, או שנשבע עליו שני פעמים, אף על פי שנשבע עליו והתירו לו פעם אחת, עודנו באיסורו עד שישאל עליו פעם שנית, שכיון שנשבע עליו שני פעמים האיסור האחרון לא חל על האיסור הראשון שלא היה לו מקום לחול, וכשהתירו לו פעם אחת פקע האיסור הראשון ותיכף חל עליו האיסור השני, לפיכך צריך שיתירו לו פעם שנית.

ודע דזה שאמרנו שאין שבועה חלה על שבועה¹⁷ זהו בשבועת ביטוי דלהבא כגון שבועה שלא אוכל כבר זה שבועה שלא אוכל כבר זה, אבל בשבועה דלשעבר כגון שאכל באותו היום ואמר שבועה שלא אכלתי היום שבועה שלא אכלתי היום יש כאן עונש שתי שבועות לשקר¹⁸.

דף יז:

ג. שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים ואכל תאנים והפריש קרבן וחזר ואכל ענבים הויא להו ענבים חצי שיעור

¹² לעיל דף ג:

¹³ שו"ע ונו"כ שם, ושם יג

¹⁴ שהחכם עוקר הנדר מעיקרו וכאילו לא היתה השבועה הראשונה כלל ונמצא שניה חלה למפרע ומשמע דבהפרת הבעל דמינו גיזו ואינו עוקר הנדר מעיקרו אף שהפר הראשונה אין השניה חלה וכ"כ בתשובת מהר"ם מינ"ץ סימן מ' עיין שם. ש"ך שם כו

¹⁵ ערוך השולחן רכט כג

¹⁶ שו"ע ונו"כ רכט ג

¹⁷ ערוך השולחן יורה דעה סימן רלח סעיף מה

¹⁸ ואין שייך בזה לומר אין שבועה חלה על שבועה דבשלמא בלהבא שיש בידו לקיים והשבועה תלויה ועומדת אם יקיימה אם לא יקיימה שפיר שייך לומר דהשנייה לא חלה על הראשונה שהרי כח הראשונה עדיין ישנה בעולם וכח בידו לקיימה אבל בשבועת שקר דלשעבר דמיד כשנשבע עבר על השבועה ופרחה לה שבועה זו והלכה לה וכשחזר ונשבע שבועה אחרת היא ואפילו ישבע אלף שבועות כאלה כולן חלו ולוקה עליהן. ערוך השולחן שם

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

שבועה¹⁹ שלא אוכל תאנים, וחזר ונשבע שלא יאכל תאנים וענבים כאחת, ושגג ואכל תאנים והפריש קרבן, ואח"כ שגג ואכל ענבים, אינו חייב על הענבים מפני שהן כחצי שיעור ואין מביאין קרבן על חצי שיעור.

ד. שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים מיגו דחל שבועה על ענבים חיילא נמי על

תאנים

על אף שאם אמר אמר שבועה שלא אוכל נבלות וטריפות ואכל אינו חייב משום שבועה זו, שהרי מושבע ועומד מהר סיני הוא ואין שבועה חלה על שבועה²⁰, אם אמר שבועה שלא אוכל נבילה ושחוטת²¹, או אפילו אמר סתם שבועה שלא אוכל שזהו כולל בין שחוטת בין נבילה, חלה השבועה גם על הנבילה במיגו דחיילה על השחוטת²².

וכן אם אומר שבועה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים, חלו שתי השבועות על התאנים, אף על גב דאם אמר שני פעמים שלא אוכל תאנים אינו חייב אלא אחת שאין השבועה חלה על שבועה, כאן מגו דחיילה שבועה שנייה על הענבים חיילה גם כן שנית על התאנים.

הנשבע לקדש אשה אחת פלונית אם תרצה עד הפסח, ואחר כך נשבע שלא לקדשה סתם, שבועה שנייה חלה לבטל הראשונה על ידי כולל. דשבועה שנייה כולל היא שנשבע שלא לקדשה בין קודם הפסח בין לאחר הפסח, ומכח שבועה הראשונה אינו חייב לקדשה אלא כשתרצה עד הפסח, ואם תרצה אחר הפסח אינו חייב לקדשה, ומיגו שחייל שבועה שנייה לאחר הפסח חיילי נמי קודם הפסח אפילו אם תרצה.

ודוקא שנשבע לקדשה שלא על ידי שידוכין או שאין לה תועלת בזה, אבל אם השבועה היתה לתועלתה או על ידי שידוכין, אין לו כח להפקיע זכותה בשבועה שנייה דלאו כל כמיניה, לפיכך צריך להתיר השבועה השנייה ולקיים הראשונה.

¹⁹ רמב"ם הלכות שבועות פרק ד הלכה יד

²⁰ עיין ערוה"ש רלה יד

²¹ שו"ע ונו"כ שם רלה ו

²² ומזה הקשה כאן בחי' רע"א על מש"כ ת' תשב"ץ ח"א סי' ק' בנשבע שלא לשחוט פרה זו ולא בנה ביום זה ושחט לשתייהם בו ביום אינו חייב על האחרון ולא הוי כולל, וצ"ע מאד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

אולם מה שחלה שבועה על שבועה בכולל זה דוקא באופן שאין פעולות השבועות חלוקות, אבל כשהפעולות חלוקות כגון שנשבע שלא אוכל מצה ושלא אעלה לגג, אין בו דין נשבע בכולל²³.

ה. מי שנזר שתי נזירות מנה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה עלתה לו שניה בראשונה

מי שנזר²⁴ שתי נזירות, בין שנדר שתייהן בבת אחת²⁵ בין שנדר זו אחר זו, כגון שאמר הריני נזיר יום הריני נזיר יום, ומנה את הראשונה והפריש קרבן, ואחר כך נשאל על הראשונה והתיר נדרו, עלו לו ימי נזירות ראשונה בשניה ומביא זה הקרבן ונפטר, ואפילו הביא כפרתו ואפילו גלח שערו ואחר כך נשאל עליה עלתה לו ראשונה בשניה, שהרי אין השניה חלה אלא לאחר הראשונה והראשונה כיון שהתירה כאילו אינה מעיקרה²⁶.

²³ הריב"ש בתשובה [סימן קנמ]. והראנ"ח בתשובות מים עמוקים סימן נ"ג כתב בד"ה נראה לענ"ד [וד"ה ומצאתי], דמתשובת ריב"ש אחרת [סימן שצה] מוכח דאם לא פירש הפעולות אלא נשבע סתם לקיים כל הכתוב לעיל, אף על פי שנכתב לעיל פעולות מחולקות מקרי כולל.

²⁴ רמב"ם הלכות נזירות פרק ג הלכה י

²⁵ ובתוספות שבועות (דרף כ"ז ע"ב) ד"ה הכי השתא, הקשה ריב"ם כשקיבל עליו שתי נזירות בבת אחת, ונשאל על אחת מהם, נאמר נדר שהותר מקצתו כו', ונראה דיש לחלק, כיון דסליק למנין שתי נזירות כקביל כ"א בפ"ע דמי

²⁶ שהחכם עוקר את הנדר או את השבועה מעיקרה ומשוי ליה נדר בטעות כאילו לא נדר ואפי' כפתוהו על העמוד ללקות על שעבר על נדרו או שבועתו הרי זה נשאל לחכם ופטור. רדב"ז שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>